

Nieuwe wetgeving inzake bewindvoering is sinds 1/9/2014 van kracht. Deze wet vervangt de wet op de onbekwaamheid, de gerechtelijk raadsman, het voorlopig bewind en de verlengde minderjarigheid. Deze laatste wet had als nadeel dat ze enkel van kracht was voor personen die van bij de geboorte of kort nadien gehandicapt waren.

De nieuwe wet bestaat uit een gerechtelijk en een buitengerechtelijk luik.

Gerechtelijke luik

1. Onbekwaamheid om economische goederen te beheren, vastgelegd in de wet in 19 punten
2. Onbekwaamheid voor de zorg van de eigen persoon, vastgelegd in 17 punten

Het verzoek tot de vrederechter kan gedaan worden door de betrokken persoon zelf, elke belanghebbende of door de procureur des Konings. De procedure wordt op het vredegerecht gevoerd. De vrederechter moet aan de hand van de bevindingen “een maatpak” aanmeten: uitzoeken wat de persoon in kwestie wel en niet kan en daarmee rekening houden bij het bepalen van de bijstand.

Het moet om meerderjarige personen gaan, de wilsonbekwaamheid moet vastgesteld en “gemeten” worden, en de belangen van de persoon moeten bedreigd zijn.

Het verzoekschrift kan ingediend worden met het oog op de instelling van een beschermingsstatuut zonder meer of een gemengd karakter hebben. Dit laatste omvat het beschermingsstatuut plus het bekomen van de machtiging tot voorgenomen rechtshandelingen zoals verkoop van onroerend goederen.

Wanneer reeds vooraf een akte van lastgeving door de betrokken partijen werd ondertekend als buitengerechtelijke beschermingsmaatregel, kan men zich nog tot de vrederechter wenden ingeval niet alle rechtshandelingen opgenomen zijn in de lastgeving. Een buitengerechtelijke bescherming kan evolueren tot een gerechtelijke tussenkomst.

Wat is wilsonbekwaamheid? Niet verwarren met verstandig/onverstandig.

2 mogelijkheden:

- persoon kan wel iets, maar niet alleen: bijstand van een bewindvoerder
- persoon kan niets meer: vertegenwoordiging

Preventief aspect van de wet

In het burgerlijk wetboek, artikels 1123-1125, staat “Iedereen is bekwaam”

Onmogelijk om vroegere daden te laten vernietigen tenzij er bedrog, geweld en dwang bewezen kan worden.

Curatief aspect van de wet

De wet biedt bescherming tegen fysisch en psychisch risico.

Subsidiariteit

Onbekwaamheid alleen definiëren voor de aspecten van het leven waarvoor de persoon echt onbekwaam is. De vrederechter moet kijken wat de persoon nog wel zelf kan: bv. geen onroerende goederen beheren, maar wel zelf zijn zakgeld beheren.

Doel is om het sociaal netwerk van de persoon te activeren.

Proportionaliteit

Op maat van de persoon: zo veel mogelijkheid zaken laten regelen met bijstand, zo weinig mogelijk door vertegenwoordiging.

Rol van de huisarts

Opmaken van attest

De patiënt moet ingelicht worden over het doel van het onderzoek en over de mogelijke gevolgen.

Momentopname, geen verwijzingen naar vroegere onderzoeken. Omstandig verslag en weerslag geven van de graad van wilsonbekwaamheid die de persoon vertoont.

Attest mag niet ouder zijn dan 15 dagen.

Inhoud:

Een beschrijving van de gezondheidstoestand

Verklaring of de persoon zich kan verplaatsen en of dit wenselijk is

De weerslag van zijn gezondheidstoestand op het behoorlijk waarnemen van zijn belangen, of de persoon nog bij machte is kennis te nemen van de rekenschap van het beheer van zijn goederen.

De zorgverlening die een dergelijke gezondheidstoestand met zich meebrengt

De gevolgen van de vastgelegde gezondheidstoestand op het functioneren volgens de International Classification of Functioning, Disability and Health die op 22/5/2001 door WHA zijn aangenomen.

De arts mag geen bloedverwant noch aanverwant zijn en niet verbonden met de instelling waar de persoon verblijft. De arts moet het standaardformulier gebruiken dat bij Koninklijk Besluit is vastgelegd en dat hij invult op het tijdstip dat hij de persoon onderzoekt.

Arts moet/mag geen oordeel in zijn attest zetten. Vrederechter vel't oordeel.

Attest onder gesloten omslag rechtstreeks naar vrederechter sturen. (beroepsgeheim)

(Indien familie een andere arts vraagt om een attest te maken dat niet strookt met de bevindingen van de huisarts: vrederechter inlichten.)

De vrederechter zal zijn oordeel steunen op persoonlijk contact met de betrokken persoon en op het medisch attest. Hij zal deze bevindingen vergelijken met de lijst van gezondheidstoestanden vastgelegd bij Koninklijk Besluit, op advies van de Orde van Geneesheren en de Nationale Hoge Raad voor Personen met een Handicap.

De vrederechter kan tot een beoordeling op maat overgaan indien hij dit wenselijk acht. Voor handelingen die niet in het bevelschrift vermeld zijn als behoevende bijstand of vertegenwoordiging, blijft de betrokken persoon handelingsbekwaam.

Indien de vrederechter beschermingsmaatregelen voorziet zowel betreffende de persoon als betreffende de goederen, dan moeten deze handelingen in het bevelschrift in 2 verschillende categorieën, met opgave van reeksen van mogelijke handelingen opgenomen zijn.

De vrederechter kan ook 'een bewindvoerder over de persoon' en een andere persoon als 'bewindvoerder over de goederen' benoemen. Beide functies kunnen door dezelfde persoon uitgeoefend worden, tenzij er tegenstrijdige belangen meespelen, of indien er geen vertrouwenspersoon is aangeduid.

Als 'bewindvoerder over de persoon' kan slechts 1 persoon aangesteld worden, tenzij de ouders. Voor het beheer van de goederen kunnen meerdere personen aangesteld worden, afhankelijk van de omvang en de belangen van de te beschermen persoon. De vrederechter verduidelijkt dan de bevoegdheden van iedereen afzonderlijk.

Evolutief proces: de vrederechter herbekijkt de situatie elke 2 jaar en vlugger indien de bewindvoerder dit vraagt.

De vrederechter stelt bij voorkeur een familielid aan als vertegenwoordiger.

Voorkeur: ouders of één van de ouders, echtgenoot, wettelijk samenwonende, de persoon met wie de te beschermen persoon een feitelijk gezin vormt, een lid uit de naaste familie, iemand die instaat voor de dagelijkse zorg of die de te beschermen persoon en zijn omgeving begeleidt in de zorg of een private stichting die zich uitsluitend inzet voor de te beschermen persoon. (of enkele personen die bv. gezamenlijk tekenen voor bankverrichtingen) Indien er onenigheid is onder de familieleden, wordt voor buitenstaander, meestal advocaat gekozen. De bewindvoerder moet de pupil jaarlijks bezoeken. (eisen dat toegezien wordt op de daadwerkelijke verzorging van persoon, niet beperken tot contact met bv. sociaal werker in instelling)

Vertrouwenspersoon

Naast de bewindvoerder kan de vrederechter met het oog op de uitvoering van het bewind, een vertrouwenspersoon aanduiden. Deze aanstelling is facultatief. De wet omschrijft deze vertrouwenspersoon als: " de bemiddelaar tussen de bewindvoerder over de persoon, de bewindvoerder over de goederen en de beschermde persoon. Hij moet de mening van de beschermde

persoon vertolken indien die dat zelf niet kan of ondersteunt hem bij het uiten van zijn mening indien hij dat niet zelfstandig kan en de vertrouwenspersoon houdt toezicht op de goede werking van het bewind.”

Deze doet controle op bewindvoerder en heeft liefst nauw contact met de persoon die onder bewindvoering staat. Hij kan de vrederechter inlichten over werking van de bewindvoerder. Hij wordt door de bewindvoerder op de hoogte gebracht van verrichtingen en mag de jaarverslagen inkijken.

De aanstelling gebeurt na een verzoek dat bij de aanvang of tijdens de duur van een bewind tot de vrederechter wordt gericht door de beschermde persoon zelf, door een derde of door de procureur. De vrederechter kan verschillende vertrouwenspersonen aanduiden.

Iedereen kan voor de vrederechter of voor een notaris een verklaring afleggen waarin hij zijn voorkeur geeft omtrent het aanduiden van een bewindvoerder of eventuele vertrouwenspersoon indien hijzelf niet meer in staat zou zijn om zijn goederen te beheren. Indien de akte voor een notaris wordt verleden, moet de aanvrager niet noodzakelijk zelf ondertekenen indien hij daartoe niet in staat is. (De aanvrager moet wel over voldoende geestelijk inzicht beschikken en uit vrije wil handelen). De akte wordt dan verleden voor 2 notarissen of de notaris bijgestaan door 2 getuigen.

Buitengerechtelijke lastgeving

De lastgeving is het instrument van de buitengerechtelijke bescherming en geeft aan personen de mogelijkheid om zelf hun buitengerechtelijke bescherming te organiseren, maar beperkt zich tot de vertegenwoordiging die betrekking heeft op zijn goederen. De lastgeving kan geen daden van vertegenwoordiging op het vlak van de persoon omvatten.

Dit wordt bij de notaris in een akte gegoten en is vergelijkbaar met volmacht, maar wordt door beide partijen getekend. Met verantwoording. De lastgever beslist wanneer de lastgeving ingaat, ingetrokken wordt, de voorwaarden. De persoon blijft wel bekwaam. Ook de lasthebber kan de lastgeving beëindigen. Het overlijden van één van de betrokkenen beëindigt de lastgeving.

Bij de lastgeving tot buitengerechtelijke bescherming is het de bedoeling dat de lastgeving doorloopt nadat de lastgever wilsongeschikt geworden is. Er kan beschreven zijn dat de lastgeving pas begint indien de lastgever niet meer zelf kan handelen.

De gemeenrechtelijke lastgeving, verleend na 1/9/2014, eindigt voortaan wanneer de lastgever in een toestand komt dat een bewind gerechtvaardigd is.

Heel wat burgers hebben ondertussen zelf maatregelen genomen voor de dag dat zij met wilsonvermogen te kampen hebben. Zij kunnen een verklaring tot keuze van een voorlopig bewindvoerder bij de notaris of vrederechter laten akteren. Het komt om vaak voor dat zij liever geen

bewindvoerder aanduiden, maar via volmacht willen werken om het beheer van hun vermogen zonder inmenging van de rechterlijke macht in de private sfeer te houden.

Omdat verwacht wordt dat de steeds ouder wordende bevolking met meer problemen van wilsonvermogen zal geconfronteerd worden, heeft de overheid met de huidige wetgeving ingezet op de eigen regelingen van de burgers zelf. Dit in overeenstemming met de internationale richtlijnen omtrent respect voor de autonomie van elke persoon. Tevens is het niet wenselijk en niet mogelijk dat het beheer van elke persoon met deficiëntie door de vrederechter opgevolgd wordt. Het is verkieslijk dat de vrederechter zich op snelle en adequate wijze kan toeleggen op de bescherming van personen die zelf geen initiatief hebben genomen en anderzijds bij conflicten efficiënt kan tussenkomen.